

## POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania K. Ż. i W.C.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.  
z udziałem zainteresowanej U. C. B.  
o ustalenie pracowniczego obowiązku ubezpieczenia społecznego,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń  
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 23 lutego 2017 r.,  
skargi kasacyjnej K. Ż. i W.C. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 29 grudnia 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 29 grudnia 2015 r. oddalił apelację wnioskodawczyń K. Ż. i W. C. od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 25 lutego 2015 r. oddalającego odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 14 stycznia 2014 r., stwierdzającej, że wnioskodawczynie K. Ż., jako pracownik płatnika składek W. C. prowadzącej sklep [...] nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 1 lipca 2013 r.

Sądy *meriti* uznały, że K. Ż. nie wykonywała faktycznie umowy o pracę, zgodnie z którą od dnia 1 lipca 2013 r. została zatrudniona na stanowisku specjalisty ds. marketingu w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem w kwocie 7.900 zł brutto miesięcznie w sklepie „[...]”, należącym do jej matki W. C.. Umowa ta została zawarta dla pozoru i jako taka jest nieważna. K. Ż. w dniu

podpisania umowy była w ciąży, a z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynikało, że stanowisko specjalisty ds. marketingu było w sklepie zbędne. Ponadto przyznanie jej wynagrodzenia za pracę w kwocie 7.900 zł brutto miesięcznie, podczas gdy pozostali pracownicy zatrudnieni w sklepie otrzymywali minimalne wynagrodzenie, prowadzi do oceny, że celem wnioskodawczyń nie było zawarcie ważnej umowy o pracę, a jedynie stworzenie pozorów jej zawarcia i realizowania. Natomiast przedłożone przez wnioskodawczynie kopie faktur podpisanych przez K. Ż. lub na których kwitowała ona odbiór towaru, podobnie jak listy obecności oraz karta szkolenia wstępnego w zakresie bhp są niewystarczające, aby ustalić, że faktycznie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy. Dodatkowo Sądy uznały za niewiarygodne twierdzenie jakoby K. Ż. nie wiedziała o istnieniu zwolnienia lekarskiego stwierdzającego jej niezdolność do pracy w lipcu 2013 r. W konsekwencji ustalenia, że sporny stosunek nie nosił cech konstytutywnych umowy o pracę wynikających z art. 22 § 1 k.p., organ rentowy zasadnie odmówił objęcia K. Ż. ubezpieczeniami społecznymi z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w spornym okresie, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm).

Skargę kasacyjną od tego wyroku wniosły wnioskodawczynie W. C. i K. Ż.. Zaskarżając wyrok w całości, wniosły o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o wydanie orzeczenia reformatoryjnego uchylającego zaskarżony wyrok i orzeczenie co do istoty sprawy, tj. że K. Ż. podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę zawartej z „R.” W. C. od dnia 1 lipca 2013 r. i o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżących kosztów postępowania sądowego.

Skarga kasacyjna została oparta na obu podstawach, a mianowicie:

1) art. 22 k.p. w związku z art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p. przez przyjęcie, że K. Ż. nie wykonywała pracy w pełnym wymiarze czasu pracy na rzecz pracodawcy, a jedynie okazjonalnie pomagała w sklepie W. C., podczas gdy umowa zawarta pomiędzy stronami doprowadziła do nawiązania stosunku pracy, a K. Ż. wykonywała prace w ramach zatrudnienia pracowniczego;

2) art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. przez przyjęcie pozornego charakteru zawartej umowy o pracę i uznanie działań zmierzających do uzyskania najkorzystniejszego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i pozorne, podczas gdy strony w dostateczny sposób wyraziły wolę zawarcia umowy o pracę i w rzeczywistości nawiązały stosunek pracy, przy czym K. Ż. faktycznie realizowała wynikające z tej umowy obowiązki pracownicze;

3) art. 6 k.c. w związku z art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. przez przyjęcie, że organ rentowy wykazał, że K. Ż. od pierwszego dnia zatrudnienia, tj. od 1 lipca 2013 r. korzystała ze zwolnienia lekarskiego i nie mogła wykonywać pracy na stanowisku specjalisty ds. marketingu, podczas gdy nie miała ona wiedzy na temat tego zwolnienia, bo nie zostało ono jej doręczone i rzeczywiście wykonywała obowiązki pracownicze do dnia 30 września 2013 r.; przez przyjęcie, że złożona przez organ rentowy kserokopia zwolnienia lekarskiego bez oryginału dokumentu i poświadczenia za zgodność z oryginałem stanowi wiążący dowód w sprawie, na którym również oparto rozstrzygnięcie;

4) art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych polegające na bezpodstawnym zanegowaniu zawarcia umowy o pracę i stwierdzeniu, sprzecznie z zebranymi dowodami, że K. Ż. nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od dnia 1 lipca 2013 r., a w konsekwencji uznanie, iż umowa ta była pozorna i wykluczała podleganie obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tego tytułu;

5) art. 4 ust. 1, art. 6 ust. 1 i art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 372.) przez odmowę objęcia ubezpieczeniem społecznym K. Ż., mimo że spełniła ona wszystkie wymogi formalne (zawarła umowę o pracę, pracodawca płacił składki, przepracowała ponad miesiąc u pracodawcy);

6) art. 2, art. 65 ust. 1, art. 67 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP przez odmowę uznania, że K. Ż. nie podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu;

7) art. 233 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. przez bezpodstawne pominięcie i nierozważenie całości zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz częściowe dokonanie przez Sąd drugiej instancji dowolnej jego oceny w sposób sprzeczny z doświadczeniem życiowym i regułami logicznego rozumowania przez pominięcie materiału dowodowego zebranego na przestrzeni postępowania sądowego, w tym, z zeznań świadków dotyczących wykonywania pracy przez K. Ż. na rzecz W. C., między innymi w postaci wystawiania faktur, szukania potencjalnych odbiorców, odbioru towaru od kierowców, dostarczania dokumentacji do księgowej, czyli wykonywania zadań powierzonych w umowie o pracę, co doprowadziło do niekorzystnego dla skarżących rozstrzygnięcia.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej uzasadniony został tym, że zaskarżone „orzeczenie w sposób oczywisty i rażąco narusza prawo, ponieważ wyrok oparty jest zdaniem skarżących na niewłaściwym zastosowaniu przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania, co doprowadziło do wydania orzeczenia naruszającego przepisy prawa i uzasadnione interesy strony skarżącej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżące wskazują na przesłankę oczywistego uzasadnienia skargi (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.). Tymczasem wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia warunków właściwych dla przesłanki przedsądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., z uwagi na brak wskazania jakiegokolwiek przepisu, którego naruszenie miałoby postać naruszenia kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka. Według utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienie z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK

38/08, LEX nr 494134). W judykaturze przyjmuje się, iż oczywista zasadność skargi, przewidziana w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13, LEX nr 1402642 oraz z dnia 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14, LEX nr 1621619), a przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, LEX nr 560577 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 18/14, LEX nr 1522063). Skarżący jest w tym zakresie zobowiązany do sformułowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność, a należy pamiętać, że o oczywistości naruszenia prawa możemy mówić jedynie wtedy, gdy w rozpoznawanej sprawie doszło do sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343 oraz z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, LEX nr 1844092 oraz powołane tam orzecznictwo). Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych

przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860).

Wymagania tego nie spełniają zawarte w skardze kasacyjnej ogólnikowe twierdzenia o „sprzeczności” orzeczenia Sądu Apelacyjnego „z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami” mające uzasadniać wystąpienie przesłanki z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., a także to, że skarżące w żadnym miejscu nie wskazują przepisu, na tle którego ma się ujawniać oczywiste uzasadnienie skargi, ani wywodu prawnego, który by wykazywał kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, pomijając już sam fakt braku wskazania tych przepisów. Jednocześnie za wymagany wywód prawny nie można uznać przytoczonych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania ustaleń faktycznych z ich własną oceną przedstawioną przez skarżące, odmienną od poczynionej przez Sądy orzekające w niniejszej sprawie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.).